

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2023-645

12.9.2023

Tryg Forsikring NUF

Retts hjelp

Tvist om strandrettigheter – passivitet over flere år – tvist oppstått før tegning?

Sikrede overtok forsikret eiendom fra sin far i 2003 hvor det var en påhvilende servitutt for strandrett for motparten. Kort tid etter sikredes overtagelse oppstod det uenigheter om hvordan strandretten skulle praktiseres, herunder om den ga rett til eksklusiv bruk av strandområdet. Partene korresponderte via sine advokater i 2006 og 2007 og ga uttrykk for sine syn som var motstridende. Det er uklart hvilken videre kontakt det deretter var, men saken eskalerte sommeren 2021 da sikrede varslet at området ville bli sperret. Motparten tok ut stevning for jordskifteretten 24.11.21, og sikrede innga tilsva 24.1.22. Sikrede søkte om retts hjelpdekning 3.1.22, men foretaket av slo med henvisning til at tvist var oppstått i 2006 slik at meldefristen var oversittet, samt at tvisten var oppstått før sikrede tegnet forsikring i foretaket 17.3.21. Nemndas flertall kom til at sikrede hadde krav på retts hjelpsdekning da det her var snakk om en ny tvist ettersom det ikke hadde vært noen kommunikasjon mellom partene på over 14 år.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: forsikringssum kr 100 000

Saks fremstilling

Saken gjelder krav om retts hjelpdekning for tvist vedrørende strandrett, herunder om tvisten har oppstått i foretakets ansvarstid.

Sikredes forsikring omfatter:

TVIST

Forsikringen gjelder når sikrede er part i tvist.

Tvist oppstår når et krav er fremsatt og bestridt, helt eller delvis, muntlig eller skriftlig.

Sikrede overtok den aktuelle eiendommen fra sin far i 2003. På eiendommen var det fra 1922 en servitutt hvor motparten (og deres forgjengere) var gitt strandrett på sikredes eiendom. Kort tid etter at sikrede overtok eiendommen oppstod det uenighet om hvordan denne strandretten skulle praktiseres.

Det er fremlagt kopi av brevutveksling mellom partenes advokater fra 2006. Sikredes daværende advokat tilskrev motpartens advokat 10.8.06. I brevet var det opplyst at han representerte sikrede og hans far.

Advokaten viste i brevet av 10.8.06 til kontakt mellom partene i 2004 og til at motparten "ikke har vært villige til å innse eller respektere at de har begrensede rettigheter til dette området". Det het videre at strandretten ikke oppfattes å være eksklusiv, men at rettighetshaver var gitt en ikke-eksklusiv rett til å benytte ti meter av stranden. Motparten hadde visse, begrensede, rettigheter, men disse var ikke er eksklusive. Brevet ba om en tilbakemelding på om motpartene var interessert i et møte sammen med advokat for å drøfte saken.

Motpartens advokat svarte på brevet 23.8.06. Her fremgikk det at det tidligere var gitt uttrykk for "vårt begrunnede syn", og at man antok at rettigheter ikke ble bestridt av sikrede ettersom man ikke mottok svar. Videre viste motpartens advokat til at det i brevet fra sikredens advokat ble gjentatt argumenter "som tidligere er tilbakevist herfra". Avslutningsvis i brevet skrev motpartens advokat følgende:

Vårt syn er derfor fortsatt at våre klienter har en eksklusiv adgang til å bruke bryggen.

Dersom man kan unngå en rettsak gjennom drøftelser er vi imidlertid ikke uvillige til å forsøke dette. I så fall bes det først opplyst hvilken ordning De har i tankene.

Ytterligere korrespondanse fra 2006 er ikke fremlagt. I et brev fra motpartens advokat av 6.9.07 fremgår at sikredens tidligere advokat hadde tilskrevet ham 27.6.07 vedrørende tre punkter som burde diskuteres. Motparten godtok at det skulle bli avholdt et møte, men det ble presisert at "vi fastholder imidlertid våre klienters rettigheter," og det ble vist til at "Konfliktene har sin grunn i de endringene Deres klient har foretatt og forsøkene på å endre klare rettigheter".

Det er uklart hvilken kontakt det var videre mellom partene vedrørende strandretten. Det fremstår imidlertid som om saken eskalerte sommeren 2021 da sikrede tilskrev motparten 30.6.21 og varslet om at området ville bli sperret ettersom sikrede anså motpartens bruk for å gå utover de rettigheter de hadde. Motparten besvarte brevet 30.7.21 og tok 24.11.21 ut stevning for jordskifteretten. Av stevningen fremgikk det at motparten mente at deres bruk var i tråd med de rettigheter servitutten ga dem, herunder rett til parkering, opphold, vannaktivitet og oppbevaring av båter.

Sikredens advokat innga 24.1.22 tilsvare til jordskifteretten. Han bemerket at det i stevningen var vist til at motparten antok at sikrede hadde akseptert anførselene deres da svar uteble fra sikredens daværende advokat. Sikredens advokat bestred denne anførselen og poengterte at det forelå uenigheter. Tilsvaret gir videre uttrykk for at sikrede mente at det ikke var "holdepunkter for at saksøkers strandrett er eksklusiv". Dette var også én av de prinsipale påstandene fra sikrede.

Saken ble løst ved rettsforlik 8.3.22. Partene skulle i henhold til forliket dekke egne advokatkostnader.

Sikredens advokat søkte 3.1.22 om rettshjelpdekning for tvisten. Foretaket avsto dekning 28.3.22 med henvisning til at tvisten var oppstått tilbake i 2004, og at meldefristen i utgangspunktet var oversittet. Sikrede mente på sin side at tvist først var oppstått sommeren 2021 og opprettholdt krav om rettshjelpdekning. Foretaket avsto på nytt 21.6.22 med henvisning til at sikrede ikke var forsikret i foretaket på tvistetidspunktet.

Sikrede krever dekning under rettshjelpforsikringen for tvisten om strandrett. Tvist oppstod først sommeren 2021, og følgelig etter at sikrede tegnet forsikring i foretaket. Forespørsel om rettshjelpdekning ble inngitt i januar 2022, og meldefristen er dermed overholdt.

Tvist betyr at et krav er fremsatt og bestridt. Det at partene var uenige om strandrettens innhold tilbake i 2006 betyr ikke at det var en tvist mellom partene. Det blir feil å sette likhetstegn mellom uenighet og krav. Det er ingen tvil om at det forelå uenighet, men ingen av partene fremsatte krav mot den andre, de var med andre ord bare diskusjonspartnere. Det de oppnådde med det var å gi uttrykk for sitt syn til de andre, samt at de begge ble kjent med den andes syn, herunder rettslig ståsted. Diskusjonen rundt år 2005 var uansett mellom tidligere eier og kan derfor ikke få virkning for nåværende eier (sikrede).

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at tvisten oppsto før forsikringen ble tegnet 17.3.21. Den fremlagte korrespondansen i saken viser at det har vært uenighet mellom partene

om bruken av strandretten og hvorvidt den innebar begrensede rettigheter til stranden eller om den var eksklusiv i mange år. Tvist oppstod senest i august 2006, og tvistetidspunktet ligger dermed utenfor forsikringsperioden.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om sikrede har krav på rettshjelpdekning for tvist vedrørende strandrett på hans eiendom.

Finansklagenemnda Skades flertall, Trine-Lise Wilhelmsen, Merete Anita Utgård, Hege Sundby og Alexander Venås, bemerker:

Flertallet mener sikrede må gis medhold.

Sikrede tegnet forsikring med aksessorisk rettshjelpdekning i foretaket fra 17.3.21. Forsikringen omfatter tvist som oppstår i forsikringstiden og tidfestes til når et framsatt krav blir bestridt.

Foretaket har anført at tvist oppsto senest i august 2006. Det er fremlagt kopi av brev fra advokat S. datert 10.8.06. Brevet viser at han representerte O.T.A. og B.O. Ifølge den fremlagte stevningen overtok sikrede eiendommen fra sin far i 2003, og nemnda legger derfor til grunn at advokaten representerte sikrede og hans far.

Det aktuelle brevet sier bl.a. at motparten "ikke har vært villige til å innse eller respektere at de har begrensede rettigheter i dette området" og "Deres klienter tar seg nå så åpenbart ulovlig til rette må mine klienters eiendom at det er nødvendig å iverksette rettslige tiltak". Videre sier brevet at "Ut i fra kjøpekontrakten kan «strandretten ikke oppfattes å være eksklusiv", og at kontrakten gir "rettighetshaveren en ikke-eksklusiv rett til å benytte 10 meter av stranden slik den var".

I svaret heter det at motparten oppfattet situasjonen slik "at våre klienters rettigheter ikke ble bestridt", og at motparten mener sikrede "i økende grad tar seg til rette". Videre hevdes at det var enighet om å bygge en brygge, og at motparten "hadde rettigheter i denne". Sikredes utgangspunkt om at "man ikke har en slik rett" er derfor lite meningsfylt.

Nemnda forstår dette slik at sikrede i sitt brev stiller krav om at motparten respekterer at han har begrensede rettigheter i eiendommen, mens motparten bestrider dette og anfører at det er sikrede som tar seg til rette, og videre at motparten har rett til brygge, som sikrede bestrider. Sikrede var etter dette part i en tvist om strandrettigheter fra 2006.

Spørsmålet blir da om stevningen datert 24.11.21 må regnes som en videreføring av tvisten fra 2006 eller om dette må regnes som en ny tvist. Vilklårene trekker ikke opp grensen mellom én og flere tvister. I nemndspraksis er det lagt til grunn at dette beror på en helhetsvurdering der relevante momenter blant annet er om kravene har samme eller forskjellig rettslig og faktisk grunnlag, om den tidsmessige nærhet mellom sakene, om de gjelder samme økonomiske tap og om partsforholdet er det samme, jf. blant annet FinKN 2018-165 og 2018-879. I dette tilfellet dreier det seg om samme rettslige og faktiske grunnlag og samme parter, men det er ikke tidsmessig nærhet mellom sakene. Spørsmålet er da om tidsperspektivet er tilstrekkelig til å si at det dreier seg om en ny tvist.

Det er fremlagt korrespondanse i saken datert 6.9.07. Deretter er det uklart hva som skjedde i saken, og det er ikke fremlagt ny informasjon før stevning datert 24.11.21. Ut fra disse opplysningene er det ikke dokumentert kontakt mellom partene om strandretten i løpet av 14 år. FinKN 2023-407 gjaldt krav om rettshjelpforsikring i 2021 for en tvist som startet i 2005/2006. Her kom nemnda til at det dreide seg om samme tvist, men i denne saken hadde sikredes fullmektig

beskrevet et anstrengt og konfliktfylt naboforhold over mange år. I FinKN 2022-629 kom nemnda til at to saker om brannsikring mellom et sameie og to beboere gjaldt samme tvist selv om den første saken gikk i 2015 og den andre i 2020. Her var det fem år mellom de to sakene.

FinKN 2012-652 gjaldt et saksforhold som var nokså parallelt med saken her, men 2012 saken gjaldt spørsmål om oversittelse av meldefrist for en tvist som hadde pågått i tre år. Av dette kan det utledes at det ikke er til hinder for at en tvist kan gå over mange år hvis det er en pågående konflikt, og i hvert fall over fem år uten at det er aktivitet mellom to saker.

Flertallet mener likevel det det må settes en tidsmessig grense for hvor lenge en tvist kan holdes ved like. En part som mener han har et krav må forventes å følge det opp med rettslige tiltak eller i hvert fall videre kommunikasjon om forholdet. Hvis det overhodet ikke er noen kommunikasjon mellom partene i en periode på 14 år, skapes en legitim forventning om at det ikke lenger er noen tvist mellom partene. I en slik situasjon mener flertallet tidselementet for grensen mellom én og flere tvister må kobles sammen med alminnelige passivitetsvirkninger og tilsier at når saken tas opp igjen, må den regnes som ny tvist. Den faren for spekulasjon mot foretaket som følger av at sikrede kan tegne forsikring når han ser at det er muligheter for at tvisten gjenoppstår kan løses gjennom reglene om opplysningsplikt ved at foretakene legger inn spørsmål om sikrede kjenner til forhold som kan gi grunnlag for tvist når forsikringen tegnes.

Nemndas mindretall, Lars Enger Barnholdt, bemerker:

Mindretallet er enig med flertallet i at tvist oppsto i 2006, og det vises til flertallets begrunnelse. Mindretallet deler imidlertid ikke flertallets syn om at tiden som har passert uten kontakt mellom partene gjør at det oppsto en ny tvist, og dermed et nytt "forsikringstilfelle" i 2021, slik at samme tvistetema tidfestes til to forskjellige forsikringsperioder.

I nemndspraksis er tidsforløpet riktignok tillagt vekt i en helhetsvurdering av om det foreligger én eller flere tvister, men mindretallet mener at identiteten mellom tvistetemaene er så sammenfallende i saken her at tidsforløpet ikke kan få avgjørende vekt. Både det faktiske og det rettslige grunnlaget for sikredes krav i 2021 er tilnærmet identiske som i 2006.

Mindretallet mener etter dette at foretaket må få medhold.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (selskapsrepresentant), Lars Enger Barnholdt (selskapsrepresentant), Hege Sundby (forbrukerrepresentant) og Alexander Venås (forbrukerrepresentant).